

روزنامه فرهنگ و هنر

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

گفت‌وگویی صبا با سوسن اصلانی

نوازنده پیشکسوت سنتور

امروزه آثار نظری

در حوزه موسیقی

به سرانجام نمی‌رسند

البته چندسالی است که بازنشسته شده و دیگر در هنرستان تدریس نمی‌کنم و طبعاً فعالیت هنرستان موسیقی خبری ندارم. اما این را می‌دانم که برای آن که هنر جوان موسیقی بتوانند این رشته را به شکل آکادمیک فرابگیرند، ورود به هنرستان بهترین کار است.

بعضی از هنرمندان پیشکسوت به این مسئله اشاره دارند که پار تیتورها ایشان در کنسرتها و کارهایشان باقی مانده و زمینه‌ای برای اجرای این آثار در ارکسترها وجود ندارد. این را می‌دانم که بعضی از قطعات استاد دهلوی در این سال‌ها به مناسبت‌های مختلف در ارکسترها اجرا شده است، اما درباره ساخته‌های خود شما چقدر این اتفاق افتاده است؟

ناگفته نماند که سبک من در موسیقی با سبک استاد دهلوی متفاوت بوده است. بعضی از ساخته‌های استاد دهلوی در این سال‌ها توسط ارکسترها اجرا شده و هنوز هم می‌شود. درباره آثار خودم هم باید بگویم، بعضی از این کارها به شکل ارکسترال اجرا شده و برخی دیگر را هم خودم سعی کرده‌ام در قالب گروهی یا تک‌نوازی اجرا و ضبط کنم. خوشبختانه امروز، تنظیم‌کنندگان زنده‌ای در موسیقی پدید آمده‌اند که با وجود آن که اغلب جوان هستند ولی به خوبی به این حیطه اشراف دارند. منتهی بعضی از آثارم باید برای ارکسترها تنظیم شود تا سازهای مختلف بتوانند این قطعات را بنوازند که هنوز این اتفاق نیفتاده است.

پیش از شروع گفت‌وگو به این مسئله اشاره کردید که کار تازه‌ای در دست دارید، اگر ممکن است در این باره توضیح دهید.

در حال حاضر مجموعه تازه‌ای در دست دارم که شامل هشت تصنیف در شور و متعلقات است و چهار آواز بیات ترک، افشاری، ابوعطا و دشتی را دربرمی‌گیرد. این اثر در واقع یک مجموعه آموزشی است که به دوستداران یادگیری ساز سنتور و کسانی که می‌خواهند موسیقی ردیف‌دستگاهی را یاد بگیرند شناخت می‌دهد تا بدانند تفاوت هر کدام از این آوازها در چیست. علاوه بر این که این اثر جنبه آموزشی دارد، حال و هوای هر کدام از آوازهای گنجانده شده در این کار هم می‌تواند برای مخاطبان موسیقی اصیل ایرانی جذابیت داشته باشد. من در این مجموعه سعی کرده‌ام از اشعار شاعرانی چون مولانا، اسماعیل خلیج و زنده‌یاد خواهرم صوفیا اصلانی که طی سال‌های اخیر او را از دست دادم بهره بگیرم. علاوه بر آن، الان دو کتاب «بیات ترک» و «چهارگاه» را برای چاپ آماده دارم.

کرده‌اید، اما در سال‌های اخیر کمتر شاهد فعالیت این گروه بوده‌ایم، دلیل این مسئله چیست؟

گروه «خجسته» در واقع یکی از اولین گروه‌های موسیقی بود که در دهه هفتاد آن را پایه‌گذاری کردم. از آنجایی که در این گروه از همکاری با خوانندگان و نوازندگان مختلفی بهره می‌گرفتم، کنسرت‌های متعددی را در داخل و خارج از کشور برگزار کردیم. اما در سال‌های اخیر به دلیل بروز بیماری کرونا و تعویق در فعالیت‌های فرهنگی و هنری، فعالیت گروه هم در ر کورد قرار گرفت. از سویی دیگر، بعضی از اعضای گروه یا به خارج از کشور رفتند و یا سرگرم پروژه‌های دیگری شدند که این مسئله کار را برای همکاری مجدد در گروه مشکل کرد. به‌طور کلی، جمع کردن گروه کار سختی است و همه پراکنده شده‌ایم. با این حال، در سال جدید برنامه‌های تازه‌ای در دست دارم که امیدوارم گروه «خجسته» در سال جدید به زودی فعالیت خود را از سر بگیرد. جا دارد به این نکته اشاره کنم که از سال تاسیس موسسه هنرمندان پیشکسوت به عضویت آن درآمدم و این موسسه نقش زیادی در حمایت از هنرمندان شاخه‌های مختلف هنری داشته است به طوری که تمام هنرمندانی که عضو این موسسه هستند، آن را خانه دوم خود می‌دانند.

در حال حاضر جایگاه ساز سنتور را در عرصه موسیقی ایرانی چطور می‌بینید؟

خوشبختانه در این سال‌ها علاوه بر این که بر تعداد نوازندگان ساز سنتور اضافه شده است، در گروه‌ها هم به این ساز توجه بیشتری شده است. از همه مهم‌تر این که در اغلب آموزشگاه‌های موسیقی، این ساز با متد زنده‌یاد فرامرز پایور تدریس می‌شود. خود من هم در طول سال‌های تدریس، شاگردان زیادی را چه در هنرستان و چه به شکل خصوصی پرورش داده‌ام که بعضی از این شاگردان، امروز تبدیل به استادان توانمندی شده‌اند و به آموزش مشغولند. فضای مجازی هم در این سالها شرایطی را فراهم کرده است تا هنرمندان مستعد در این زمینه، گوشه‌ای از تلاش‌هایشان را در قالب تک‌نوازی، دونوازی و گروهی به نمایش بگذارند.

با توجه به این که خود شما از دانش‌آموختگان هنرستان موسیقی هستید، خروجی هنرستان موسیقی را امروز چطور ارزیابی می‌کنید؟

آزاده صالحی - سوسن اصلانی یکی از چهره‌های شناخته شده در موسیقی معاصر و همسر زنده یاد استاد حسین دهلوی است. او نوازنده پیشکسوت سنتور، آهنگساز و سرپرست گروه «خجسته» است. اصلانی دارای مدرک درجه یک هنری از سوی وزارت فرهنگ است و در طول سالها فعالیت مستمر، آثار زیادی ساخته و کتاب‌هایی در حوزه نظری موسیقی تألیف کرده است. او در جایگاه مدرس، سهم به‌سزایی در پرورش هنر جوان ساز سنتور ایفا کرده است. خبرنگار صبا با او درباره فعالیت‌های اخیرش به گفت‌وگو نشست که در ادامه می‌خوانید.

شما از معدود هنرمندانی هستید که در کنار فعالیت‌های عملی در حوزه موسیقی ایرانی، همواره به نگارش کتاب و متدهای آموزشی هم پرداخته‌اید. اما امروزه مشکلات زیادی وجود دارد که انتشار آلبوم‌ها را با ر کورد مواجه کرده و همچنین هزینه‌های چاپ کتاب‌های آموزشی در موسیقی باعث دلسردی هنرمندان در این زمینه شده است. با وجود این مشکلات، چشم‌انداز فعالیت‌های تان از این منظر را چطور ارزیابی می‌کنید؟

مشکلات حوزه چاپ در این سال‌ها مانع از به سرانجام رسیدن آثار نظری در حوزه موسیقی شده است. انتشار آلبوم هم دشواری‌های خاص خود را دارد و هنرمند به تنهایی نمی‌تواند هزینه تهیه یک آلبوم را فراهم کند. کما این که در حال حاضر کارهایی را در قالب صوتی و کتاب آموزشی آماده چاپ دارم که به دلیل مشکلات در حوزه نشر و هزینه‌های هنگفت، هنوز منتشر نشده‌اند. البته در سال‌های گذشته انتشار کتاب‌های آموزشی و تئوری در زمینه موسیقی از شرایط بهتری برخوردار بود. به‌عنوان مثال، کتاب «نوا و راست پنج‌گاه» با استقبال زیادی مواجه شد و حتی طی این سال‌ها بارها تجدید چاپ هم شده است. همین‌طور؛ آلبوم «نگاه گمشده» با هدف معرفی هفت دستگاه و آلبوم و کتاب «رقص بهار» که در آواز اصفهان است و تمام فرم‌های موسیقی را در برمی‌گردد و به شکل ساز و آوازی آن را کار کرده‌ام از کتاب‌های پرطرفدار در این سال‌ها بوده است.

حدود سه دهه پیش گروه «خجسته» را تاسیس و کنسرت‌های متعددی را در ایران و اقصی نقاط جهان اجرا

این بازی را در سینما ببینید!
پرویز خان
نویسنده و کارگردان: علی ثقفی
تهیه‌کننده: عطا پناهی